

DEEL 1

MAN&POST

DE BEZOEKER

Het was dinsdagavond kwart voor acht en een van de laatste dagen van oktober in het roemruchte stervensjaar van de gulden, dat schitterende, harde betaalmiddel met zijn waaier van kleurige biljetten als de staart van een paradijsvogel, dat met goedvinden van de kroon door de directeur van De Nederlandsche Bank verkwanseld werd voor een grauwe eenheidsmunt waar er al zoveel van zijn en die de 'euro' wordt genoemd.

Op de tweede etage van A-Kerkhof 16, een onbeduidend pand tegenover de A-kerk, met op straatniveau Ruitersporthuis Pel, stond Isebrand Schut voor het raam van zijn woonkamer te roken en keek naar het noodweer dat was losgebroken boven de stad. Het onweerde en een sluierdichte plasregen sloeg en beukte op het kerklichaam. Hij hoorde het geruis, dat razendsnel aanzwol. Verticale rivieren stroomden langs de muren, verzamelden zich in goten en raasden verder de diepte in. De goten overstromden, de regenpijpen spuwden het uit maar konden de toevloed niet aan. Watervallen stortten omlaag over hooggelegen richels en lagergelegen nokken, waar onder deze omstandigheden geen duif te bekennen was. Op de zwart glinsterende dakpannen van de kosterij spatten metershoge fonteinen op. De takken van de kastanjes

wierpen zwiepende schaduwen in het schijnwerperlicht waarmee de toren in de avonduren van onderaf enigszins weëg werd bestreken. Gebiologeerd keek Isebrand naar het geweld waarmee de wolk die boven Groningen hing de kerk probeerde te verdrinken. Het huis van God wordt ontleed door het hemelwater, dacht hij, en doofde de sigaret. Horizontaal, verticaal, diagonaal en zigzaggend, onder luid, multidimensioneel geklater tekenden de waterforken het lichaam van de kerk uit, en wasten het in het voorbijgaan schoon van dode bladeren, aangewaaid roet en duivendrek. Met 'multidimensioneel' bedoelde Isebrand dat er op een en hetzelfde moment een groot aantal afzonderlijke klaterbronnen en bellen te onderscheiden was, tegen een fond van windstoten en paniekerig gedruppel. Maar hij vond 'multidimensionaal' ook een prettig, ritmisch woord.

Terwijl zijn moeder in haar glorie tijd in bar-dancing Het Vierluik toch tot Miss Tolbert was gekroond en in mei 1970 zelfs de voorkant van de *Hitweek* had gesierd, was Isebrand geen knappe vent om te zien. Vierendertig jaar, bier en het beoefenen van zittende sporten hadden zich uitbetaald in een ietwat plomp figuur en een beginnende onderkin. Hij had op zich een vriendelijk gezicht met pauwblauwe ogen die dicht onder de wenkbrauwen lagen, een brede neus en voluptueuze lippen die permanent in een schuine glimlach leken te staan. In de linkerwang hadden zich een bijpassende plooi en een snaaks kuiltje gevormd, terwijl de rechterwang, waar de lippen naar beneden wezen, geen emotie verried. Toch maakte het geheel eerder een afwerend-sceptische of zelfs hooghartige indruk dan een van vrolijkheid. Het gezicht werd licht ontsierd door een halfslachtige poging tot een stiekeltjesbaard die, omdat hij een zweter was, soms vettig glansde en onfris aandeed. Zijn blonde haar kamde hij met gel over zijn schedel naar achteren.

In een bepaald opzicht riep Isebrand het beeld op van een acht-

arm. Hij zag zichzelf niet zozeer als een handelend persoon maar meer als een holle koker waar een beginnersset zintuigen in was gemonteerd. Aan de voorzijde werd informatie aangezogen over de omgeving waarin hij zich bevond. De zintuigen filterden wat voedzame partikels uit deze toevloed, waarna alles aan het uiteinde van de koker weer naar buiten werd geperst. Zo stuwde hij zich voort door de donkere diepzee.

Over het algemeen wordt Groningen met de Martinitoren geassocieerd, en dat is ook wel terecht. Maar de gouden A-kerk, de nummer twee op kerk- en torenspitsgebied in deze stad, is eveneens de moeite waard en bijna net zo markant en centraal gelegen. De mooie locatie van Isebrands woning daar pal tegenover betekende dat hij ondanks alles toch iets aparts had, haast iemand wás. Veel mensen waren weliswaar succesvoller dan hij, maar die woonden uiteindelijk wel in mindere buurten. Hij wierp een blik op de straat onder zich, waar zich zolang het zo plensde niemand vertoonde, tot er plotseling een gele sportwagen het plein op kwam rijden. De wagen kwam tot stilstand, de lichten doofden en er stapte een man uit die snel om zich heen keek, het portier dichtsloeg en, een attachékoffer boven zijn hoofd houdend, met houderige motoriek en schrikachtige sprongen de straat overrende. De man verdween uit zijn blikveld (hij zou uit het raam moeten gaan hangen om hem nog verder te kunnen volgen) en Isebrand begon hem alweer te vergeten en het beeld van het over de plassen springende figuurtje naar dat deel van zijn geheugen te transporteren waar allerlei mensen in beweging waren opgeslagen. Misschien zal ik er later nog eens aan terugdenken, vertelde Isebrand zichzelf over de bestuurder van de gele sportauto, maar waarschijnlijk ben ik je overmorgen of tegen het eind van de week vergeten. Hij haalde zijn schouders op, toen de bel ging.

‘Goedenavond,’ brulde een gejaagde stem door de hallofoon. ‘Mijn naam is Cornelis Meckering. Ik heb je adres van je moeder

gekregen, ik ben een oude vriend van haar. Ik had van tevoren moeten bellen, maar ik ben het papiertje met het nummer kwijt. Ik was toevallig in de buurt, dus dacht ik: Ik kom even langs om wat dingen met je te bespreken.'

Isebrand twijfelde, hij hield niet zo van onaangekondigde gasten en dinsdagavond was bovendien zijn filmavond. Weliswaar ging hij wegens geldgebrek vrijwel nooit naar de film op zijn filmavond, maar dat nam niet weg dat het zijn filmavond was. Toen de stem echter aandrong om vanwege de regen te worden binnengelaten, voelde hij zich niet sterk genoeg om te weigeren en drukte op de ontgrendelaar. Van beneden klonk geklos en gehijg, een amechtig: 'Poehpoeh', gevolgd door voetstappen op de trap. Na verschillende 'Joehoes' en dwalingen door het trappenhuis van A-Kerkhof 16 dook ten slotte een grijsbruine kuif op, een breed, welvarend gezicht met een gouden brilletje op een gevlekte neus, en de opgezette kraag van een dure grijze wollen jas. Het gezicht, dat Isebrand op een jaar of zestig schatte, lachte joviaal. De man stak hem zijn vrije hand toe en stelde zich nogmaals voor: 'Cornelis Meckering.'

Isebrand maakte zich breed en ging zo in de deuropening staan dat de vreemdeling niet zonder meer binnen kon dringen. Maar Meckering leek dat niet in de gaten te hebben. Tijdens de handdruk bracht hij Isebrand iets uit balans en drong hem licht opzij, zodat er net genoeg ruimte ontstond om, zijn koffertje voor zich uit houdend en zijwaarts als een krab, de woning te betreden. Omdat dit op een volstrekt vanzelfsprekende, natuurlijke manier gebeurde, alsof ze familie of goede vrienden waren, zette Isebrand, beduusd, zijn gevoel gebruuskeerd te zijn opzij en besloot geen aanstoot aan de vrijpostigheid van zijn gast te nemen. Trouwens, de overloop bij zijn voordeur, waar dozen oud papier en zakken met lege flessen meer over de bewoner zeiden dan naamplaat en nummer naast de meterkast, was toch ook geen geschikte ruimte om deze rijk geklede bezoeker te woord te staan. Afgezien van de

chique jas was de man gekleed in een lichtblauwe trui met in witte letters CLUB MED erop gestikt, een Schots geruite broek en natte, maar zo te zien gloednieuwe bruine Italiaanse stappers. Meckering legde zijn koffertje naast het schaakbord op het bureau annex eettafel, posteerde zich midden in de woonkamer, die er plots extra vaal en gerafeld uitzag, en barstte uit in bewonderende uitroepen als: ‘Wat een schitterende plek om te wonen! Midden in het centrum en pal tegenover de kerk! Vlak bij de Heer. Je bent een geluksvogel,’ beweerde hij zelfs.

Isebrand, op zijn hoede en toch ook geveild, hakkelde: ‘De kerk neemt wel een hoop licht weg, op donkere dagen heb ik soms de hele dag de lamp aan, maar daar staat tegenover dat je geen inkijk hebt en dat het een rustgevend gebouw is om tegenaan te kijken.’

‘Zo is het precies,’ beaamde Meckering serieus en keek in gedachten naar het watergeweld en naar zijn auto. Daarna draaide hij zich om en verklaarde zijn persoon en de reden van zijn bezoek, waarbij hij enigszins onrustig bleef staan. Isebrand keek hem afwachtend aan met zijn ingebakken lach van een boer met kiespijn.

‘Ik ben, of misschien moet ik zeggen: was organisatieadviseur. Ik begeleidde bedrijven, gemeentelijke instellingen en overheidsdiensten bij automatiseringsprocessen. Tien jaar terug hield Meckering Consultancy nog kantoor hier in de stad. Maar mijn vrouw wilde naar buiten vanwege de kinderen. Daarom wonen we nu in Nieuw-Buinen.’

Hij wierp Isebrand een ongemakkelijke blik toe en veranderde van onderwerp. ‘Leuk om je een keer in het echt te zien. Je moeder en ik hebben elkaar in het museum leren kennen, dat was lang geleden, zij gaf rondleidingen. We raakten aan de praat bij de put met het veenlijk, het meisje van Yde. Je moeder was alleen, ik was net gescheiden van mijn eerste vrouw. We hadden een tijdje verkeer. Ze vertelde me wel over jou en je zus, maar ze had in die tijd geen contact met jullie, vandaar dat wij elkaar toen ook niet ontmoet hebben.’

Isebrand herinnerde zich deze periode vaag. Zijn moeder had steeds andere vrienden. Tineke was met ruzie het huis uit gegaan en zelf had hij een vies kamertje op de Florakade betrokken, aan de rand van de stad. De naam 'Cor' begon hem langzaam te dagen, zijn moeder had die naam wel eens laten vallen, in verband met haar belastingaangifte. 'Belasting,' zei Isebrand plompverloren.

Meckering lachte. Inderdaad: Gesina en hij waren al die jaren bevriend gebleven en als de jaarlijkse aangifte moest worden gedaan, bood hij trouw de helpende hand. 'Je moeder dacht altijd aan één ding: de teruggave.' Onlangs waren ze elkaar onverwacht tegen het lijf gelopen op het strand van Schiermonnikoog. Bij die gelegenheid had Gesina hem van Isebrands praatgroep Man&Post verteld, nadat Meckering haar een ongeopende brief had laten zien die hij al een tijdje in de binnenzak van zijn windjack met zich meedroeg en niet dorst te lezen.

Isebrand bestudeerde de man in de Club Med-trui die hem zomaar allerlei vertrouwelijk meedeelde. Hij had kleine handen met stompe vingers, licht begroeid met grijzig haar. De nagels waren keurig gemanicurd. Om zijn rechterpols, half onder de mouw van zijn trui, zat een Mickey Mousehorloge gegespt. Soms lachte hij uitbundig, dan weer keek hij ernstig of bedrukt, een enkel moment zelfs gepijnigd. Terwijl hij doorging met praten, dacht Isebrand aan zijn moeder. Het verbaasde hem dat ze met haar ex-minnaars over hém sprak, over Man&Post nog wel. Hij had altijd in de veronderstelling geleefd dat zijn moeder het een belachelijk idee vond.

De formule van Man&Post was eenvoudig: verzamel mensen die moeite hebben met het openen van hun post en laat ze elkaar daar op tweewekelijkse bijeenkomsten bij ondersteunen. Isebrand had het idee opgevat toen hij op een drukke zaterdagmiddag in Huis De Beurs op de hoek van de Vismarkt, op slechts een vijftig meter afstand van zijn woning, geobserveerd had hoe een man aan een vriend een bankafschrift liet zien. De envelop ging

een paar maal van de een naar de ander en weer terug, maar wat er daarbij gezegd werd kon Isebrand vanuit zijn positie aan de leestafel niet horen. Uiteindelijk scheurde de vriend de envelop open. Hij bekeek het bankafschrift dat eruit tevoorschijn kwam. Het saldo leek mee te vallen, want de man bestelde vrolijk een volgend rondje jenever. Isebrand voelde meteen dat er in wat hij aanschouwd had meer zat dan alleen een kort toneelstukje in een overvolle kroeg. Hier zou je een systeem van kunnen maken, net zoiets als de AA. Hij had zijn bier afgerekend en was naar huis gelopen, waar hij de volgende oproep noteerde: *Samen administreren, ik maak jouw post open en jij de mijne. Samen bergen we het op. Gedeelde post is halve post.*

Op de eerste vergadering, bij Isebrand thuis, waren twee mannen verschenen. Ook in de weken daarna reageerde geen enkele vrouw, en zo was Man&Post geboren. De eerste twee deelnemers waren Sylvio, een B-verpleegkundige uit de hoek van Middelstum, en Jean-Luc, die er een wietplantage op nahield in zijn woonkamer in de Hyacinthstraat. Een enkele keer nam hij een kennis mee, Boudewijn, een jongen met een dichte zwarte baard en snor die claimde autistisch te zijn en bij de Geestelijke Gezondheidszorg voor erkenning en dus voor een invalidenuitkering vocht.

Meckering was van een heel ander slag. Isebrand hoorde hem zeggen: ‘Normaal regel ik dit met mijn werkster Irina, maar die is op het moment bij haar familie in Tsjechië.’ Hij opende zijn attachékoffer en duikelde tussen de *Playboys* en verdere papiertroep een envelop met een Franse postzegel op. ‘Irina is meer dan een werkster, ze is ook een soort voorproefster, én ze geeft me haptonomische massages. Je zou haar moeten leren kennen.’

Met een wat angstig gezicht overhandigde hij de envelop aan Isebrand, die schutterig vroeg: ‘Wat wilt u?’

‘Dat jij hem openmaakt en leest. In stilte, begrijp je. “Ik maak jouw post open en jij de mijne.” Je moeder heeft me de advertentie in het universiteitsblad laten zien.’

‘Dus u wilt dat ik uw post openmaak?’

‘Ja. Als tegenprestatie wil ik ook best een envelop van jou openmaken,’ opperde Meckering welwillend. Hij keek om zich heen naar ongeopende poststukken.

‘Oké, als het maar niet te lang duurt. Vanavond is er geen vergadering, begrijpt u, en ik moet nog ergens heen.’

‘Natuurlijk, natuurlijk! Eén briefje maar, ik ben zo weg. Mijn auto staat bovendien fout geparkeerd, dus doe maar snel. En zeg maar “je” en “Cor”, hoor. We zijn toch een soort van familie, niet?’

Zonder op deze laatste toespeling in te gaan trok Isebrand de envelop open, pulkte een in vieren gevouwen vel papier tevoorschijn dat zo te zien uit een schoolschrift was gescheurd en ontcijferde het handschrift.

*Hallo lullekop,
Jij hebt geen respect voor mijn grenzen. Jij interesseert je niet voor je kinderen, je bent een pure egoïst, je fokt er maar op los, smijt met geld, maar ik kom je reet niet meer likken. Voor mij heb je afgedaan! Ik hoef je niet meer te zien, loop naar de hel, Robert.*

‘Hij is van ene Robert,’ stamelde Isebrand, ‘gedateerd 30 september 2001. Uit Crac’h, als ik het goed uitspreek.’

‘Dat is mijn oudste zoon. Hij woont in Bretagne, je zegt “Krak”. Is het goed? De toon bedoel ik?’ vroeg Meckering.

‘Of-ie positief is?’

‘Ja. Of neutraal.’

‘Nee. De toon is niet neutraal.’

‘Nee?’

‘Nee. Hoe zal ik het zeggen, voor een buitenstaander lijkt het erop dat Robert heel erg boos op je is.’

Meckering krabde aan zijn kin en dacht na. ‘Mag ik even van je toilet gebruikmaken?’ vroeg hij. Isebrand wees hem de deur en

het lichtknopje. Meckering nam de brief en de envelop uit zijn handen, sloot zich op en liet de bril hoorbaar zakken. Isebrand stak een volgende sigaret op en keek uit het raam naar de voortgaande slagregen en de gele auto beneden op het plein. De parkeerpolitie liet zich vanavond niet zien. Het duurde een tijdje eer hij Meckering hoorde doortrekken en hem weer tevoorschijn zag komen. Hij zag er plotseling vermoeid, maar toch ook opgelucht uit. Hij zuchtte en zocht naar zijn jas. ‘Vadermoord, dat is alles. Ik heb onder het poepen de brief in kleine stukjes gescheurd en doorgespoeld,’ verklaarde hij, waarna hij zijn koffertje oppakte, Isebrand de hand schudde en afscheid nam, niet dan nadat hij beloofd had de eerstkomende meeting van Man&Post bij te zullen wonen.